

N:o 15.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.

Expedition:
Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 1 Oktober 1892.

Pris:
Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre.
Annonspris:
10 öre petitraden (15 öre utl.)

12. Årg.

Gioachino Rossini.

1.

Ett hundraårsminne firades i början af detta år på de flesta betydande operascener, minnet af Rossinis födelse, som inträffade den 29 februari 1792. Här likasom i Paris och flerstädes i Tyskland hedrades minnet af den berömda komponisten med uppförande af hans mest storslagna verk: »Wilhelm Tell», och i hans fäder-nesland, der flere teatrar bära hans namn, voro naturligtvis festerna till hans ära talrikare än i något annat land. Ännu i juli hyllade honom hans födelsestad Pesaro med att å en konsert i hans egen stiftelse Liceo Rossini uppföra hans ungdomsopera »L'occasione fa il ladro» och på Teatro Rossini hans »Tell» samt »Barberaren», hvarjemte konserter på samma teater af Teresina Tua och tenoren Tamagno ökade högtidligheten.

Att Rossinis minne så allmänt firats på hundraårsdagen af hans födelse bevisar, att ännu i vår tid hans ära är ofördunklad, om än en senare tid inledt tonkonsten på nya banor. Men ett snille sådant som Rossinis lyser genom sekler och framstår i så mycket större glans under en tid så fattig på verkliga musikaliska snillen, som den närvarande. Om än förebråelsen för ytlighet kan riktas mot maestron, naturligt nog hos den mängd operor, hvilka han med

lätt hand strödde omkring sig bland sina lifliga och efter lätt njutbar musik törstande landmän, och om än af alla de sceniska verk han skakade ur armen endast två kunna anses bära hans namn till eftervärlden: »Barberaren i Sevilla» och »Wilhelm Tell», har han i dem bevis nog för sitt snille och med dem gjort nog för sin odödlighet. Äfven i de stora musikklassikernas

hemland har den italienske tonfursten vunnit ett erkännande, som finner sitt uttryck i följande omdöme af den bekante skriftställaren Moritz Hartmann: »Sådana sång- och flyttfoglar», säger Hartmann, »återkomma ej med hvarje ny vår utan först med nya århundraden. Hvem kan beräkna hur många millioner hjertan han sedan ett halft århundrade på tusen olika ställen af

den sångrika jorden har fröjdat? Det skulle af dem blifva ett stort folk af glada, leende, skratande menniskor. Om man uppreser monumenter åt och besjunger i epopeer så kallade strids-hjeltar, som bringat elände öfver millioner, hvad förtjenar icke då en sådan hjertfröjdare, sorgförligare, tröstare och skapare af otaliga sälla, melodigenomströmmade stunder!»

Vid tiden för inträffandet af Rossinis födelsedag utlofvade vi att gifva åt den store maestrons minne en gård, hvilket tillkommer en facktidning som denna, och hafva dertill så mycket större skäl, som någon biografisk skildring öfver Rossini ej förekommit i Svensk Musiktidning med undantag af de novellistiska berättelser, som hufvudsakligen haft sin källa i Oettingers »komiska roman» om honom.

Gioachino Antonio Rossini föddes den 29 februari 1792 i staden Pesaro vid Adriatiska hafvet. Efter denna sin

Gioachino Rossini.

födelsestad har han fått tillnamnet »Svanen från Pesaro» liksom Shakespere blifvit benämnd »Svanen från Avon» efter floden vid hans fäderne-stad. I Rossinis ådror flöt konstnärslod. Hans far, Giuseppe Rossini, hornist och stadsmusikus, hörde till dessa ambulatoriska musikanter, som söka förtjena sitt dagliga bröd genom sin konst; hans mor tillhörde också konsten och var i besittning af en vacker röst och stor skönhet. Under det hennes man spelade i orkestern uppträdde hon på scenen såsom »secunda donna». Det äkta paret utmärkte sig för stor sparsamhet, köpte sig ett litet hus i Pesaro och sökte gifva sitt enda barn så god uppfostran som möjligt. Stadsmusikanten i Pesaro hade emellertid ett äkta italienskt temperament. Liflig och lätttrörd samt passionerad republikan slöt han sig 1796, då fransmännen besatte kyrkostaten, till dessa, hvaraf följden blef att, då österrikanne återstälde den gamla styrelsen, fader Rossini fick krypa i fängelse. Gossens omvårdnad öfverlemnades sålunda åt modern ensam, men då hon för att kunna lifnära sig och sonen måste resa från stad till stad, så nödgades hon anförtro denne åt en annans vård. De framsteg han gjorde i skolan voro ej synnerligen lofvande. Han studerade latin och musik men utan märkbar framgång, hvilket torde ha berott på lärarnes oförmåga. Sålunda tvangs han att vid klaverundervisningen endast använda två finger i spelning af skalorna. Då man ej fick bugt på den unge discipeln, sändes han i lära hos en grofsmed, der han under kamraternas hån måste sköta blåsbälgen. Denna kur syntes ha varit radikal, ty Gioachino förklarade plötsligen att han nu med all flit ville egna sig åt musiken.

Hans egentliga musikstudium började i Bologna år 1804 hos Angelo Tesei med undervisning i klaverspel, sång och kontrapunkt. Efter några månader förtjenade Gioachino några paoli med att sjunga i kyrkan; af sin moder hade han ärft en vacker röst och kunde snart sjunga från bladet. Begåfvad med ett behagligt yttre och ett älskvärdt, intagande väsen ådrog han sig snart konstvännernas och i första rummet de andligas uppmärksamhet. Han sjöng i kyrkorna och äfven på teatern i Bologna, der man profeterade att han en gång skulle blifva en af Italiens förnämsta sångare.

Den 27 augusti 1806 lemnade han Bologna, der han äfven fick undervisning i sång af tenoren Babini, och företog en musikalisk vandring genom Romagnan, fungerade som kapellmästare, d. v. s. stod vid klaveret såsom orkesterdirigent, och ledde teaterns sång- och köröfningar. Inseende bristfälligheten i sin musikaliska uppfostran begaf han sig i mars 1807 till Bologna för att utbilda sig vid lyceum

derstädes och fick till lärare i kontrapunkt pater Stanislao Mattei. Halftannat år stannade han vid denna musikakademi utan att dock göra de framsteg han väntat sig. Pater Mattei var en lärd pedant utan synnerlig pedagogisk förmåga och kunde ej utöfva något inflytande på den unge konstnären, som kände sig mera lockad af anstaltens rika bibliotek. Ynglingens ovanliga talang blef emellertid känd vid lyceet, och han blef därför utsedd att komponera den kantat, som till den årliga konserten skulle skrivas af den skickligaste lärjungen. Hans förstlingsverk hette: »Pianto d'Armonia per la morte d'Orfeo» och mottogs med lifligt bifall. Han hade äfven förut börjat syssla med att komponera och skall, enligt Fétis, vid denna tid ha skrivit flere stråkvartetter och en messa för mansröster, soli och kör med ackompanjemang af orkester och orgel. Säkert är, att 1809 en musikvän i Ravenna beställde af honom en messa och en orkestersats, utarbetad efter mönster af uvertyren till »Trollföjten». Den senare ref han sönder strax efter första uppförandet, messan åter lär ha slagit mycket an.

Den unge tondiktarens rykte utbreddes mer och mer. Han blef vald till direktör för »Academia dei concordii» i Bologna, en musikförening som månatligen gaf en konsert, och då Rossini för hvarje sådan erhöi tio piaster, kunde han ej endast sjelf komma i en oberoende ställning utan äfven understödja sina föräldrar. Fadern kunde ej vidare göra lycka med sitt valdthorn och modern hade förlorat rösten; redan då gaf han därför rörande bevis på sin sonliga kärlek och gjorde det allt framgent. Hans ögon lyste, när han kunde få använda sina besparingar till att lätta föräldrarnes ekonomiska bekymmer. Såsom dirigent framförde han i främsta rummet de af honom afgudade tyska komponisterna Haydn och Mozart. På det vänligaste blef han omhulad af sångerskan signora Mombelli, som bistod honom med råd och dåd, gaf honom verser, arior, duetter eller kvartetter att komponera o. s. v. Hans förkärlek för tyska musiken, hvilken han aldrig öfvergaf, visade sig redan i Bologna så tydligt, att man der gaf honom öknamnet »il tedeschino».

Allt mer växte hos Gioachino Rossini den skapande kraften, och äfven den omständigheten att operan inbringar mera än en kantat eller ett orkesterverk bestämde honom att uteslutande skriva för scenen. Hans första dramatiska verk var den 1810 för Venedig skrifna komiska enaktsoperan »La cambiale di matrimonio». Det gick med temligen godt bifall öfver scenen på San-Moséteatern och inbringade honom 200 francs. Han var då aderton år, och innan han nått sitt tjuguförsta var han hela Italiens älskling; med sin

stora musikaliska talang, sina förtrolande melodier hade han eröfrat hvarlandets scen. Efter denna ofvan nämnda »farza» följde 1811 »L'equivoco stravagante», skriven för Bologna, och »Demetrio e Polibio», som, med text af signora Mombello, uppfördes i Rom af Mombelliska operatruppen. 1812 gafs i Venedig »L'Inganno felice», den första af hans operor, som sedan hållit sig uppe på scenen. Här visar sig Rossinis snille i full glans, om än operan icke är fri från ungdomlig omogenhet och äfven reminiscenser. Denna efterföljdes af den seriösa operan »Ciro in Babilonia» och farsen »La scala di seta».

Det egentliga mästarpöfvet som operakomponist aflade han nu med de tonskapelser som uppfördes på den berömda Scalateatern i Milano. Hans första opera för denna scen hette »La pietra del paragone», der han först använde sitt berömda crescendo. Denna hade en lysande framgång, n bringade honom 600 francs och desisutom den sällan medgifna friheten från militärtjänst, som vicekonungen af Italien, hvilken bevistade operaföreställningen, beviljade honom. »Det var en verklig lycka för konskriptionen», anmärkte Rossini sedermera, »ty jag hade blifvit en mycket dålig soldat». Lika stor framgång hade Rossini derefter i Venedig med de båda farserna »L'occasione fa il ladro» och »Il figlio per azzardo». Den unge mastrons framgångar väckte naturligtvis medtäflarnes afund och pater Mattei skref till honom: »Håll olycklige! Du vanäras min skola», hvarpå Rossini svarade: »Haf tålmod, vördade lärare! När jag slipper att skriva för brödet och att lemna sex operor årligen, så färska, att manuskriptet ej hinner torka innan det lemnas till kopisterna, skall jag söka åstadkomma musik, som är er värdig».

Den mest afgörande segern i sitt lif vann Rossini med »Tancred», uppförd under karnevalen i Venedig. Denna inbragte komponisten 500 francs och ett berömdt namn. Rossinis sträfvan att i första rummet åstadkomma sinliga effekter trädde dock äfven här i dagen, och till verklig musikalisk karakteristik och psykologisk sanning finner man ej något spår; den som känner till en operaseria af honom från den tiden, känner också de andra.

Strax efter »Tancred» framträdde »L'italiana in Algeri» sommaren 1813 på San Benedetto-teatern i Venedig och denna opera är i så fall anmärkningsvärd, att hon var den första af honom som äfven uppfördes i Tyskland, nämligen i München 1816; för öfrigt är musiken i denna komiska opera så rik på humor och musikalisk skönhet, att man stält den vid sidan af »Barberaren».

År 1814 under karnevalen skref Rossini operan »Aureliano in Palmira» för Scalateatern i Milano, men hvarken

denna eller den andra för Milano skrifna operan »Il turco in Italia» behagade publiken, ehuruval den senare vid återupptagandet på Scalateatern mottogs med förtjusning. Ännu sämre gick det med »Sigismondo», som komponisten själf så litet gillade, att han vid första uppförandet hviskade till ett par sina vänner: »Hvissla nu dugtigt, jag har sannerligen ej bättre förtjent». Milaneserna voro stötta öfver att han ej bjudit dem bättre arbeten och påstodo att han kopierat sig själf. Rossini var ej heller rädd för att upprepa sina egna kompositioner; så har uvertyren till »Aureliano in Palmira» med ringa ändring användts till hans senare opera »Elisabetta», och den lär till och med ha begagnats till »Barberaren».

Rossini återvände nu 1815 till sin fädernestad, der den ryktbar vordne mannen väckte stort uppseende, men begaf sig redan samma år till Neapel, der han af den företagsamme impresarien Barbaja blef engagerad för en tid af sju år. Barbaja hade arrenderat de båda teatrarne San Carlo och del Fondo samt — den offentliga spelbanken, och Rossini förband sig nu att leda båda teatrarne och årligen lemna ett nytt stycke för hvar och en af dem, hvarför han erhöi 800 francs i månaden och dertill ett tantième från — spelbanken. Publiken i Neapel gaf honom emellertid ett kallt mottagande, och Rossini hade der att kämpa mot intriger af alla slag samt rivaler af sådan betydenhet som operakomponisterna Zingarelli och Paisiello, hvilka naturligtvis hade ett stort parti för sig i Neapel. Det erfordrades ock en sådan framgång, som den han uppnådde med »Elisabetta», för att bringa fienderna till tystnad. Med denna opera öppnades höstsäsongen 1815 på San Carlo-teatern, och denna var det första sceniska verk, i hvilket komponisten äfven vid ackompanjemang till secco-recitativet använde hela stråkvartetten; en annan nyhet i denna var att han utskref koloraturen, dock ej som tvång, endast som en behjertansvärd ledning, ett råd till de sjungande.

I drottning Elisabeths rol excellerade Isabella Colbrand, född 1785, primadonna och Barbajas väninna, en skönhet af första rangen, som äfven fängslade Rossini och sedermera blef hans maka. »Elisabetta» gafs tre år derefter i Dresden, der operan likaledes blef omtyckt men äfven var utsatt för skarp kritik.

Det var gifvet att denna operas framgång i Neapel skulle väcka andra impresariers uppmärksamhet. Han måste alltså för karnevalen i Rom 1816 skrifva en opera semiseria »Torvaldo e Dorliska», som dock ej gjorde någon lycka. En verklig triumf och världsberömdhet vann han med en annan opera, skriven för Argentina-teatern i Rom, den komiska operans mästerverk: »Barberaren i Sevilla». Den 26 dec. 1815

afslöt han med den romerske impresarien Cesarini kontrakt om denna, enligt hvilket operan skulle vara öfverlemnad den 20 januari 1816 och gå öfver scenen den 5 febr. Libretton var förat komponerad af Paisiello, hvilken till den skrifvit en behaglig, naiv musik, som vann stort bifall. Rossini gaf textboken ett blygsamt företal och fullbordade musiken till »Barberaren» på — 13 dagar... ett slående bevis på huru lätt han arbetade. För att undvika skenet af konkurrens med Paisiello kallade han sin opera »Almaviva, ossia l'inutile Precauzione». Enligt nyare forskningar inträffade operans premiär först den 20 febr., och i stället för den väntade framgången blef operan — *uthvisslad!* Orsakerna härtill voro flera: den djerfva uppsluppenheten och nyheten, som bragte publiken ur fattning, konkurrensen med Paisiello och åtskilliga missöden vid uppförandet. Rossini bibehöll emellertid sin kallblodighet, der han stod i sin bruna frack på dirigentplatsen, och tänkte att segern skulle nog komma med tiden; också redan vid nästa föreställning fick han en lysande upprättelse. Oppositionen var förstummad, och en väldig folkhop bragte honom då efter hemkomsten från teatern stormande hyllningar med de mest entusiastiska evviva-rop. *Divino maestro* blef nu förgudad, och »Barberaren i Sevilla» är ännu ett oupphunnat mästerverk, som med sin ungdomliga friskhet, sina fängslande melodier, sin kvicka buffamusik skall hålla sig vid lif under en oberäknelig tid.

En ny biografi öfver Richard Wagner.

»Wagner sådan jag kände honom» (Wagner, wie ich ihn kannte) är titeln på en hos Breitkopf et Härtel i Leipzig nyligen utkommen bok af Ferdinand Präger, hvilken själf öfversatt den till tyskan från engelskan. Den är det bästa hittills tryckta biografiska verk om Richard Wagner och innehåller rätt många nya fakta, liksom den icke underlåter att bedöma diktarkomponistens karaktär med oförskräckt sanningskärlek. Detta är så mycket mer att värdera, som F. Präger är en entusiastisk anhängare och beundrare af Wagner; men såsom en samvetsgrann referent kan han ej undgå att framhålla karakteristiska drag hos komponisten, hvilka hittills ej varit belysta, emedan man ansett sig skyldig att för det stora namnets helgd förbigå dem.

Prägers bok är af stort värde därför att den lemna ett rikt autentiskt stoff till en kritisk biografi öfver Wagner, en sådan som ännu icke författats. Wagners lefnadsskildring af Glasenap, utgifven i två band, gör sig aldrig fri från ett glödande språk och en ihålig

hymnton af ovilkorlig beundran, och förebringar intet sakkunnigt omdöme om värdet af idolens tonverk. Icke heller Präger ingår i någon pröfning af Wagners partiturer, och liksom Glasenap finner han för dem endast uttryck af omätlig beundran. Han menar, att ännu några generationer skola komma att svindlande skåda upp till dem. Hvarför just svindlande? Dertill inskränker sig hans kritik öfver det inre värdet af Wagners musikdramer.

I stället meddelar han om sin store väns personliga väsen många intressanta teckningar, af hvilka några må här anföras. Först de ljusa sidorna. Präger berömmar alltjemt den stora viljekraften hos Wagner, som orubblig styrde kurs på sina mål; deri skall nog hela världen instämma. Derjemte berömmar Präger sin väns goda egenskaper som sällskapsmänniska, hans gnistrande kvickhet, det lustiga framställnings-sätt, hvarmed han berättade anekdoter ur sitt eget lif eller skildrade de mänskliga svagheter, och hvarvid hans lifliga gester och sceniska erfarenhet kommo honom till hjälp. Wagner kunde ofta utveckla en barnslig, ja riktigt pojaktig uppsluppenhet. Så kröp han en gång på ett hotell i Schweiz icke utan lifsfara upp på en högt anbragt lejonfronton, för att visa sina vänner »hur tama Schweitzer-lejonen äro». En annan gång stälde han sig på hufvudet med benen i vädret. Hans fru Cosima ropade då helt ängslig åt honom: »Men, käre Richard!» Då svängde sig Wagner kvick som en dansmästare åter på fötter och sade med komiskt allvar: »Jag ville bara visa Präger att jag med mina sextio år ännu kan stå på hufvudet; det kan han inte göra efter!» Äfven skämt af andra upptog han med bifall som ett lustigt barn.

Om Wagners djurvänlighet meddelar Präger några betecknande anekdoter. Då W. bodde hos den senare i London gick han dagligen af medlidande med Prägers hund och promenerade med djuret samt fodrade ändarna och svanen i en offentlig park med proviant, som hans vän naturligtvis skaffade honom. I Zürich hade Wagner en hund som kallades Peps. När han med sin fyrfotavän gjorde en bergbestigning och pekade åt det väderstreck, der man hade Tyskland, utfor han högljudt emot sina fiender i fäderneslandet, hvilka förjagat honom och vägrade honom att återvända. Peps hörde alltid uppmärksam på och började sedan att skälla med full hals, som om han noga visste hvarom fråga var. Wagner berättade ofta med barnslig förnöjelse för sina vänner dessa scener med hunden. Wagner omtalade allt som oftast detta förstånd hos hans »mensklige» Peps och påstod, att den gode Peps besatt mera förnuft än alla träböcker till kontrapunktister, som bara kunna hopflicka

en afskyvärd kapellmästarmusik, hvori mycket pratas men ingenting säges.

I ett bref till Präger skildrar Wagner sin trogne Peps' död på ett verkligt rörande sätt. Komponisten var hunden mycket tacksam för hans 13-åriga trohet, begrät och begrof honom sjelf. Så tacksam som Richard Wagner var mot djuren, var han ej alltid mot menniskor. Han mottog af sina vänner de mest hängifna uppförfingar utan att visa dem ringaste erkänsla och tacksamhet, försäkrar Präger; han ansåg dessa ej gjorda för honom sjelf utan för »den sanna konsten».

Wagners konversationsförmåga lär efter Prägers uppgift ha varit fascinerande; ehuru den senares estetiska omdöme ofta är mycket riktigare än Wagners, så blickar han dock tillbedjande upp till dennes nya teori om det innerliga sammansmältandet af de särskilda konsterna till ett helt. Wagner var en mycket värtalig man och förstod att med sin talare- och konversationsgåfva hänföra, om än icke alltid öfvertyga.

Richard Wagner var ingen vän af romantiska äfventyr. I Bordeaux besökte han ett äkta par; frun var en mycket begåfvad men mycket exalterad musikkvinn och blef på det högsta betagen i Wagners konsteorier. Då komponisten fortsatte sin resa, för honom, fann honom under färden på ett hotell, der han skulle tillbringa natten, kastade sig för hans fötter och förklarade att hon var dödligt förälskad i honom. Men Wagner predikade sjelfbeherskning och telegraferade till hennes man att komma och hemta sin fru. Präger vill dock ej tro på Wagners dygdefullhet och pikade honom med att han af fransmännen lärt kurtis och af hebreerna orientalisk njutningslystnad, hvarpå Richard Wagner ledde samtalet på Beethoven, hvilken man ej kunde tillvita något sådant, men för hvilken kärleken alltid blef en ouppfylld längtan.

Intressant är allt hvad Präger yttrar om den heroiskt uppförfande Minna Planer, Wagners första maka. Under det Glasenap affärdar denna ädla, förträffliga qvinna med den anmärkningen, att hon icke begrep sin mans storhet, vet Präger att bringa i dagen många bevis på att hon med englatålmod fördrog sin mans häftighet, att hon under dennes treåriga uppehåll i Paris offervilligt sörjde för honom och, när hon kunde, beredde honom ett nöje. Så skickade hon honom i London då Richard Wagner der på föranledning af Präger anförde en följd af konserter, en nattrock af siden till hans födelsedag, emedan hon visste att han tyckte mer om siden än något annat tyg. Präger förklarar Wagners förkärlek för siden dermed, att en hos honom stundom uppträdande hudsjukdom gjorde att han kände sig besvärad af att bära ull eller bomull närmast intill kroppen.

Präger berömmar äfven afgjort intelligensen hos Wagners andra hustru, Cosima Liszt-Bülow, som redan i München var hans hustru.

Präger lofordar med all rätt Wagners stora skicklighet i att dirigera; han kunde partituren utantill, kände noga de särskilda instrumenternas stämmor och tyglade genom sin styrka i såväl förmåga som vetande hvarje motspänstig och åt ovanor hemfallen orkester.

Präger prisar också Wagners politiska åsikter, som lutade starkt åt venster, men tadlar att han genom osanfärdighet sökte öfverskyla sin hållning år 1848. Han påvisar det ganska verksamma deltagande den sachsiske hofkapellmästaren Wagner tog i majupproret i Dresden, och bestyrker det med dokumenter; Wagner var republikanskt sinnad men ville, att den ädle konungen af Sachsen sjelf skulle proklamera fristaten samt i densamma besitta den verkställande makten och att denna ärtligen skulle förblifva hos konungahuset Wettin. Han var alltså en sträng hvit republikan af tamaste slaget, ehuruval han anförde en trupp af bönder, hvilka kommo till Dresden beväpnade med hötjufvor; han tog äfven befattning med beckkransar. Man känner sig obehagligt berörd af Richard Wagners förhållande till sin vän A. Röckel. Denne, som var honom hängifven med en så uppförfande vänskap och blef fängslad endast därför att Wagner lockade honom till Dresden, kallade Wagner sedan något högmödig för »en uppviglare».

Präger fördömer med rätta Wagners judehat. Den första flicka Wagner älskade var en vacker judinna; då han emot hennes trolofvade uppträdde med otyglad svartsjuka, blef han körd ur huset, och dermed fick han första eggelsen till judehatet. Mendelssohn hade förlorat partituret till en symfoni, som Wagner lemnat honom för att uppföras på en af Gewandhauskonserterna i Leipzig, och därför blef han af Nibelungen-komponisten i hans beryktade afhandling »Judendomen i musiken» illa åtgången. Meyerbeers lycka som operakomponist förledde den unge Wagner att, ehuru alldeles meddelös, resa till Paris för att der med två akter af »Rienzi» låta sin stjärna uppgå. Meyerbeer betedde sig mycket vänligt mot Wagner, berömd hans kompositioner och gaf honom rekommendationsbref. Likafullt har Wagner med lidelsefull bitterhet nedsatt värdet af alla Meyerbeers operor med undantag af kärleksduetten i fjärde akten af »Hugenotterna». I Paris var det en fattig tysk jude, som med uppförfing af sin egen helsa gjorde allt för att rädda från hungersnöd det obetänksamma brushufvudet Wagner. Derfor kallade honom Wagner medlidsamt: »den der goda menniskan». En annan Wagners räddare i Paris var också jude: musik-

förläggaren M. Schlesinger, som tryckte åt honom och honorerade uppsatser i sin »Gazette musicale».

Ganska roliga anekdoter vet Präger att berätta om Wagners slösaktighet, hvilken denne också med naiv öppenhet erkände. En Monte Christos förmögenhet hade ej räckt till, säger Wagner, att tillfredsställa hans lyxbegär. Under det Wagner i Zürich lefde af hvad hans vänner skänkte honom, kunde han ändock gifva champagnefester.

Att Wagners egenkärlek var starkt utpreglad, är väl bekant. I ett bref till Präger 1870 gör han följande betecknande anmärkning: »Det förefaller mig som om hela det tyska kejsarriket kallats till lif endast för det att jag skall kunna uppnå mitt mål». Utan Bayreuthteatern alltså intet kejsarrike! Eller omvänt? Sin svärfar Liszt tillräknade han »en viss talang att komponera, men han har ej skummat bort fradgan, icke skilt slaggen från den äkta metallen».

Ett anmärkningsvärdt drag i Wagners karaktär var det, att han aldrig tog emot någon titel, någon hederspost eller orden. Också var han mer än en gång nära deran att rubba det goda förhållandet mellan honom och hans frikostige gynnare konung Ludvig II. Richard Wagner lät det »bära eller brista» och var beredd att återvända till fattigdomen, emedan han ej ville gifva efter. Men då gaf konungen med sig och vänskapen emellan dem led ej något afbräck.

Präger berättar om Richard Wagner att denne spelade mycket dåligt piano, att han sjöng »som en jagthund tjuter», att när han i sin sidennattrock och med en medeltidsbrett komponerade, var så att säga utom sig, kroppsligen han och andligen i ett ekstatiskt tillstånd, emedan, såsom Wagner anmärkte, »ett verk, som reklamerar en framtid måste vara väl öfverlagadt». Extemporerandet var ej Wagners sak, likasom komponerandet alls icke var för honom något lätt arbete.

Prägers bok kastar, såsom man ser, klara ljusglimtar öfver Wagners lif; den är skriven ganska ledigt och med undvikande af all vidlyftighet. Hopen af öfversviunliga Wagner-dyrkare skola känna sig träffade af många Prägers meddelanden, hvilken emellertid, som sagdt, för ett riktigt och sanningsenligt omdöme om Wagner samlat ett värdefullt material. (N. M. Z.)

En tusenkonstnär.

Af —h—.

Det är nu icke länge sedan en gammal veteran i konstens tjänst för alltid lade sitt trötta hufvud till ro — den mer än åttioårige flöjtisten Olle Westerdahl. Jag var i tillfälle att

meddela ganska utförliga personalnotiser om den gamle sträfsamme musikern, hvars lefnadsöden i det hela voro temligen obekanta för den stora allmänheten. Mer än en af mina läsare frågade mig då hvarför jag icke med ett ord omnämnt Westerdahls på sin tid icke allenast riksbekanta, utan långt öfver våra landamären kända och omtalade förmåga som »tusenkonstnär». »Jo, det skall jag snart upplysa om!» blef mitt svar. Men jag blef svaret skyldig, af den enkla anledningen att jag — o, förlåt mig värdaste läsare! — glömde bort hela historien. Här-omdagen, då jag gräfde i en hop med papper i och för stundande höstflyttning fick jag fatt på några anteckningar, mig meddelade af en gammal nu hänsofven musiker och bärande den signifikativa öfverskriften »Tusenkonstnären».

Enfin, denna tusenkonstnär hette verkligen Westerdahl, men det var en helt annan än hans nu bortgångne namne. Det var hans yngre broder Lars Peter, eller, som han familjärt kallades, Lasse. Då han nu, som sagdt, kommit på tal, så kan jag ju få stå till tjänst med en liten croquis öfver denna obestriddligt temligen allena stående personlighet.

* * *

Lasse Westerdahl var, som brodern Olle, Linköpingsbarn. Han såg dagens ljus anno 12. Redan 1823, således blott vid elfva års ålder, antogs han som musikelev vid första Lifgrenadiererna, der hans äldste broder Sven var anställd som klarinettist. På flöjt undervisades Lasse af sin andre broder Olle. Med ett gladt och lifligt lynne förenade han en god fallenhet för musik och gjorde hastiga framsteg på flöjten, fast han just ej var så flitig af sig. Ombyte roade honom. Han försökte sig än på det ena instrumentet, än på det andra. Vidt omkring i orten var han nära nog omistlig vid bondbröllop. Han uppträdde då ofta till häst och gjorde mäga larm med en trumpet. Han tycktes vara skapad till aktör i den lägre komiken, var stundom verkligen rolig och derjemte outtröttlig spelman eller dansör. »Säg hvad du vill! Jag är genast färdig!» hette det. Trumpna ansigten sågos sällan der Lasse var med.

Den tiden, 1827—40, blef här med ens gitarren ett favoritinstrument, och hardt när ousärlig hos alla unga mamseller — af »fröknar» funnos här då icke många — och »bodherrar» m. fl. Man sjöng och knäppte, knäppte och sjöng »Korset på Idas graf» och »Jag tänkte, när jag fick se sta'n» ur Pumpnickel m. m.

För Lasse Westerdahl öppnades här ett stort fält till odling och skörd. Efter endast några månaders öfning uppträdde han som lärare på guitar och fick skocktals med elever af båda

könen, dock mest af det täcka. Lektionstimmarne voro alltid muntra och i husen efterlängtrade. Mammorna hade roligt; Ulla och Sofie, Hanna och Marie etc. etc. hade »rysligt roligt». Som en sannskyldig trubadur gick Lasse med sin »kaffebrännare» ur hus och i hus. Om också hans spel gick väl mycket i det manér, som hos Ferdinand Sor kallas »rasquado», så vann han dock sitt syfte: han inhöstade bra med penningar och hade roligt. Men all jordisk fröjd tager ett slut; så äfven denna. Och dermed var för Lasse den gyllene tiden tillända.

Öfvanstående tyder på ett småstadslif, som numera skulle vara en omöjlighet. Men sekterismen och den pjunkiga gudsnädligheten hade då ännu icke lagt sin blytyngd öfver sinnena. Ej heller var glädjen såsom »syndig» bannlyst ur hemmen. Och likväl fann den kristliga moralen bättre efterföljd då än nu...

Ett stycke fram på 1830-talet trädde Lasse i gifte och fick dermed svågrar — jag tror tre — dessa mer eller mindre äfventyrliga. Han lät ock åt sig bygga upp ett icke så oansenligt hus för upplånta penningar. Hvad han med sin musik förvärfvat och kunnat spara, smälte nu samman för hans egna behof jemte svågrarnes. Blott skulderna återstodo. Och så vardt hans ekonomiska bestånd undergräfdt för alltid.

Alltjemt rufvande på planer till nya förvärf, trodde han sig ett stycke in på 40-talet ha funnit det rätta sättet: han skulle bli en musicerande aktör, utan sceniska biträden eller, än bättre, utan något som helst biträde, ty recetten tillhörde då honom ensam.

Till den ändan gjorde han ett första försök hemma i födelsestaden. Han hade fått fatt på ett sångnummer af icke så obetydligt omfång, det hette »Kapellmästaren, komiskt intermezzo i en akt», af — jag tror — Bianchi, med orkester. I detta stycke uppträdde han på Linköpings teater. Det blef proppfullt med åskådare. Kostymerad som en siratlig gubbe i 1700-talets stil förde han sig på scenen otvunget, ja djerft. Icke kunde hans sång blifva så utmärkt, men både mimik och gester voro ypperliga. Stycket gick med glans, publiken kom i bästa lynne och Lasse hade en ganska god recett.

* * *

Uppmuntrad af denna framgång företog han sig att genomföra en annan idé, helt och hållet hans egen. På några dagar sammanskref han texten till ett nytt »qvodlibet», som kallades »Den musikaliske instrumentmakaren», der endast han sjelf skulle tala, sjunga och spela — några biträdande behöfdes icke. Här fick han efter förmåga fritt röra sig, så att säga, på egen mark, fick behandla — eller misshandla — alla de tonredskap som kommit honom

i handom. Texten, absolut nödvändig för det hela och lämpad efter musikprestationerna, var stundom spetsig nog. Lasse uppträdde der i skepnaden af en äldre, sliten handtverksman i sin verkstad, omgifven af en hop olikartade instrument; hvilka tarfvat större eller mindre reparationer och derfor borde nödtorftligen afsynas och profvas.

Upprättningen var således helt naturlig och idén bra. Men Lasses musikaliska krafter borde ha varit större.

Han lät emellertid höra sig på ett trettiotal »instrument», på violin, violoncell, kontrabas, guitar, mandolin, spik-harmonika (med violinstråke), flöjt, piccola, klarinett, fagott, oboe, rörpipa (af vassrör, gjord af honom sjelf; »kostar bara 12 skilling dussinet, med hål och allt»), ess-kornett, valdtborn, tuba, trumpet, kent-horn, tenorbasun, dubbel-dus, trumma, pukor, nyckelharpa, bockhorn, säckpipa, verklig lergök (gjord i Gefle), en ihålig käpp (i nedre ändan försedd med trumpetmunstycke och i den öfre med en krökt, temligen rymlig messingsträtt), cigarrmunstycke och kanske än flere kuriosas. Med två tomma näfvar, hoplagda sålunda, att en liten springa uppkom mellan båda tummarne, afbläste han temligen briljanta valser, med oklanderlig ton och i allmänhet rena intervaller — ett verkligt konststycke, ensamt i sitt slag.

Dubbel-dus'en bestod af en rektangulär, fotslång trä-klots om 3 verk-tums bredd, längs genomborrad med ett par hål af nästan samma kaliber och sålunda bildande två pipor, hvar-dera pipan sedermera försedd med 5 öppna fingerhål. Piporna sammanlöpte upptill i ett simpelt munstycke utan tunga, sådant man ser det å vanliga leksakspipor. Vid anblåsning gaf pipan alltid 2 toner, rent stämda terser; tyskt arbete och förtjenstfullt i sitt slag. Westerdahl hade, efter enträgna böner, fått dyrt köpa det af en gammal landsklockare. På denna dubbel-dus (= double-douce?) blåste han ganska bra en sats ur Cramers dubbel-konsert för 2 flöjter.

Hans lergök var ett mästestycke, dertill maken ej torde finnas bland mångtusental. Den hade på hvardera sidan tre små fingerhål och stämde klockrent i ass-dur. Derpå utfördes fermt gammalmodiga valser, visor m. m.

Lasse lät äfven höra sig i — deklamation. Han citerade en bit ur Ridderstads grandiosa poem »Napoleon I på St Helena»:

»Natt, du långa natt,
Du natt, förutan dager,
Kom snart och mig intill ditt sköte slut»
o. s. v.

alltid med rysansvärdt dyster och djup stämma. Han lät då orden åtföljas af guitarrackompagnement, men speladt med violinstråke. De uthållna, stundom starka, sedan bortdöende moll-

ackorden passade förträffligt till orden och framkallade god effekt. För kontrastens skull följde en i hög grad komisk vexelsång (baryton och sopran) ur operetten »Ondsinta hustrun», först den manliga stämman och derpå, med en hiskeligt genomträngande falsett, den qvinliga. För att bereda sig någon hvila i arbetet spelade han sedan på gitarren (rasquado) en militärmarsch. Efter första reprisen upphörde spelet, men det trummades (medelst något egendomligt, högt barré) i stället några takter. Oförmodadt kom ett knytnäfs-slag dånandes mot instrumentets botten å la bastrumma. Jemnt en takt der efter började åter spelet. Det hela påminde lifligt om vaktparaden.

Slutet blef en stor sopranaria ur operan »Ernani», föredragen med falsett, i primadonna-assoluta-manéret — en besatt karrikatur, men, underligt nog, icke alltid af det precist fula slaget.

* * *

Minnet af denna högst egendomliga framställning lefver kanske ännu kvar hos en del gamla personer. Den är nu blott en tradition och försvinner snart äfven såsom sådan. »Men, säger min meddelare, då, mig veterligen, icke någon mera utförlig notis om densamma verkliga beskaffenhet finnes i tryck meddelad, har jag velat åt Eder anförtro ofvanstående, från en hänsvunnen tidsålder hopletade, glada minnen. Icke tålde det hela någon musikalisk-kritisk öfverblick, ej heller egde det någon närmare gemenskap med »skön konst». Det var ett i grunden harm-löst skämt, och roade den oräkneliga massan af musikaliskt olärde — bland hvilka jag alltid räknat mig sjelf — men af naturen gladlynta menniskor. I åtskilliga delar var det ingalunda lätt att eftergöra, äfven om fysisk kraft och uthållighet stått till buds. Till och med d. v. kronprins Carl (s. m. Carl XV) skänkte deråt sitt muntra skratt. För Aftonbladets halftyske »u*f* var det en styggelse utan like.»

Med sin »Instrumentmakare»-pjes pröfvade Lasse lyckan länge, ja allt för länge, i nära nog Sveriges samtliga städer. Visserligen instrumentmakade han ihop ej så obetydligt penningar, men för 40 år tillbaka voro hos oss sjelfva resorna jemförelsevis tidsödande och kostsamma och togo sin dryga anpart af recetten, hvartill kom det ofta nog långa vistandet på främmande ort. En större del af Norge hade han genomrest och han försökte sig äfven litet hos finnarne. Jemväl i Köpenhamn var Lasse väl hemmastadd.

I sitt öfvermod, och jag tillägger ordet oförstånd, besökte han äfven

Düsseldorff och sedermera London, naturligtvis utan nämnvärd framgång.

* * *

En hvar med någon sakkunskap inser lätt, att Lasses trefvande på en mängd, i grunden olika instrumenter omöjlig kunde föra till artistskap på något enda sådant. Anständig för-måga egde han endast på flöjten — mer på piccolan än på den stora — samt hjälplig på kontrabas och tenor-basun.

Såsom solo-flöjtist uppträdde han ofta och blåste den ena gången tillfredsställande, men en annan gång ojemnt, ja rent af sjelfsvåldigt: det skulle då, gudbevars, vara genialiskt, men måste kallas något helt annat. Djerf och tilltagsen var han alltid. Genom kamraters sjukdomsfall nödd och tvungen att i operan, oförberedt samt utan repetition, blåsa första flöjstämman, gjorde han dock detta en gång så bra, att, efter aktens slut, kapellmästaren Joh. Berwald i orkestern tackade honom därför — en der högst ovanlig tilldragelse.

På 1850-talet gjorde han vid Kgl. teatern tjänst för kontrabasisten Müller. En tjock »Schlesvig Holsteinare», Franzen, var då sekund-flöjtist och blåste piccola. Det var vid en operarepetition. Kapellmästar Foroni var mäga förargad på Franzen, som blåste »tusan djefla, än för hoch, än för djup». Randel underrättade då Foroni om att Westerdahl var flöjtist.

— Kan herr Westerdahl blåsa piccolo? frågade Foroni genast.

— Ja!

— Kan herr Franzen spela konterbass?

— Ja!

— Herrarne ska byte.

Så skedde genast, och W. fick låna Franzens piccola. Efter aktens slut sade Foroni: »Så ska' de vara. De är micke bättre. Westerdahl ska jemt blåse piccola och Franzen spelar konterbass».

Westerdahl blef i början på 1830-talet befördrad till hauboist. På egen begäran erhöll han 1846 afsked från Lifgrenadierna och flyttade då till Stockholm. Kort derefter blef han anställd såsom hauboist (flöjt) vid andra Lifgardets musikkår.

I hofkapellet hade han fast anställning 1847—49.

På egen ansökan fick han afsked ur kronaus tjänst — utan pension i början af 1860-talet.

Under sina sista fjorton lefnadsår besvärades Westerdahl tidtals af en temligen intensiv döfhet, men dess emellan ofta af allt för mycken känslighet i hörselnerverna. Mångenstädes sökte han bot för dessa olägenheter, men förgäfves.

Våren 1864 uppehöll han sig i Köpenhamn. En morgon i slutet af

april fann honom städerskan på hotellet, der han bodde, liggande liflös i sin säng. Han hade qväfts af kolos under natten.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. Operan. 18, 25. Boïto: *Mefistofeles* (Margareta-Helena: fru Östberg, som gäst; Martha: fru W. Strandberg; Faust, *Mefistofeles*, Wagner: hrr Ödmann, Nygren, Malm-sjö). — 19. Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frök. Karlsruhn, fru W. Strandberg; Zephoris, kungen, prins Kadoor, Piffear, Zizel: hrr Lundmark, Lundquist, Strömberg, Henriksson, Grafström). — 20. Donizetti: *Leonora* (Leonora, Inez: frök. Almati, fru Lindström; Alphonso XI, Fernando, Baltazar, don Gaspar: hrr Johanson, Ödmann, Strömberg, Rundberg). — 22, 30. David: *Lalla Rookh* (Noureddin: hr Ol. Lemon, 1:a debut härst.), *Undina*. — 23, 28. Ponchielli: *Gioconda* (Gioconda: fru Östberg, som gäst; Laura, den blinda: frökn. Almati, Wolff; Enzo, Barnaba, storkinquisitor, Zuane, Isepo: hrr Ödmann, Johanson, Sellergren, Grafström, Rundberg). — 24. David: *Lalla Rookh. Kärleksspådomar*. — 26. Mozart: *Figaros bröllop* (Grefvinnan, Susanna: fru Strandberg, Edling; Cherubin: frök. Karlsruhn; greffen, Figaro, Bartholo, don Bazil, Antonio: hrr Johanson, Brag, Strömberg, Rundberg, Grafström).

Några nyheter har k. operan naturligtvis icke under den ännu osäkra ställningen kunnat framföra, utan har begagnat sig af fru Östbergs och Edlings samt fröken Almatiss gästspel att återupptaga ofvannämnda operor hvari de uppträdt. En mycket lofvande första debut på vår operascen har tenorsångaren Olof Lemon gjort såsom Noureddin i »Lalla Rookh». Hans klara, ljusa och välljudande röst, i styrka lämplig för scenen, hans fördelaktiga yttre och lediga dramatiska framställning gjorde denna debut till en af de mest lyckade som på länge egt rum på vår operascen, för hvilken hr Lemon helt visst komme att blifva en god och välbehöflig ackvisition. Herr Lemons nästa rol lär blifva Clement Marots i »Skrifvarkungen» och vi få efter denna debut ytterligare nämna något om hans talang som lyrisk sångare. De öfriga rolinnehafvarne i Davids vackra opera utförde sina partier lika förtjenstfullt som förut, hvarom vi förr talat. Reprisen af »Figaros bröllop» har nu ändtligen egt rum och intresset att få återhöra detta klassiska verk var stort nog att denna afton fylla operasalongen. Också fick man nöjet att återhöra fru Edling som Susanna, en af denna värderade sångerskas yppersta framställningar.

Fru Östberg, som utförde grefvinnans parti, tycktes att börja med litet indisponerad, men öfvervann detta under operans lopp och utförde fulländadt sin sista stora aria. I Figaros rol visade sig hr Brag för första gången och lyckades på det hela lösa sin uppgift tillfredsställande. Mera jämnhet i framställningen och öfverensstäm-

* —u— var V. Baucks recensentmärke.

melse med den äkta Figaro-typen torde vinnas vid förnyadt återgifvande af rollen. Fru Heintz, som återkommit till vår operascen, var en täck och god representant för Barbarina.

Från in- och utlandet.

Kgl. operan. Den tillförordnade direktionen för Kgl. operan har den 22 september aflåtit en skrivelse till Stockholms stadsfullmäktige med begäran om understöd till upprätthållande af operaverksamheten under tiden till dess nya operahuset är färdigt till begagnande. Skrifvelsen börjar med framställning af operans nuvarande brydsamma ekonomiska belägenhet. Direktionen har sett sig nödsakad, heter det, att i främsta rummet hos Stockholms stadsfullmäktige påpeka »att om icke hjälp lemnas i denna den svenska operans mest brydsamma belägenhet, densammas verksamhet antingen måste alldeles upphöra eller föra en sådan tynande tillvaro, som endast skulle skada dess gamla goda traditioner. I bägge fallen skulle, då nya operahuset blir färdigt, ej finnas en bepröfvad, konstnärligt utbildad personal». Vidare påpekas att Stockholms stad har stora intressen vid upprätthållande af en konstanstalt, som, utom det bildande inflytande den utöfvar, bidrager att gifva hufvudstaden dess prägel af storstad och äfven torde tillföra densamma väl afsevärda inkomster genom de många resande, för hvilka operan är en stor dragningskraft; Stockholms innevånare ha ock mera direkt än det öfriga landets nytta och nöje af operan. Äfven framhålles obetydligheten af det anslag svenska operan åtnjuter i jämförelse med flere större tyska städers operor, hvilka understöd variera mellan 300,000 och 600,000 mk., samt den fördelaktiga affär Stockholms stad gjorde, då den 1890 lånade 6,813,755 kronor af teaterobligationsmedel mot 3 1/2 procent, hvarvid den sedvanliga kapitalrabatten inbesparades och staden derigenom anses ha gjort en vinst af 120,000 kronor.

Operans årliga utgifter beräknas af direktionen till 478,000 kronor, dess inkomster till 408,000 (konungens och riksdagens anslag 120,000, recettmedel och hyror 288,000) hvarigenom en brist af 70,000 kronor årligen uppstår, uppkommen genom förlusten af hyresmedlen i gamla operan 24,600 kronor och hyressumman 46,000 kronor för operans provisoriska lokaler. Direktionen anhåller nu, under förhoppning att på enskild väg mer än hälften af dessa 70,000 kronor, som årligen behövas, skall kunna anskaffas, att stadsfullmäktige ville bevilja af stadens medel 30,000 kronor för hvardera af de fyra nästkommande åren, eller, om denna summa ej kan beviljas, att ope-

ran kommer i åtnjutande af fri gas, fritt vatten och fri kraft för elektrisk belysning.

Tillförordnade direktionen motiverar bl. a. sin begäran om ifrågavarande understöd med följande tankvärda ord: »Huru vida en konstanstalt, med den rang som den Kgl. svenska operan, verkligen kan göra anspråk på konungens, statens, kommunens samt den enskildes beskydd och omvårdnad, beror utan tvifvel endast derpå, i hvad mån den uppfyller sitt ändamål. Teaterns och musikdramats uppgift som förädlade bildningsanstalter kan väl numera anses stå öfver all diskussion. I en tid, då nästan de flesta offentliga nöjen söka draga ned smaken och ockra på de dåliga sidorna hos publiken, är det ju af största vikt att med alla till buds stående medel och alla sätt söka understödja en konstitution, som i annat fall, enligt hvad förut blifvit påpekadt, antingen måste upphöra eller lemnas till pris för den enskilda spekulationen, hvilken i de flesta fall visat sig vara hvarken till konstens båtnad i estetiskt hänseende eller till sinnet och tanke- lagets förädlade i högre betydelse. I dessa hänseenden har dramatiska konsten stora mål och uppgifter lika beaktansvärda som någon annan bildningsanstalt.»

Tillförordnade direktionen har i dessa dagar utsänt en inbjudan till enskilde att medverka för betryggande af operans ekonomi. Denna inbjudan är af följande lydelse:

»Kgl. operans nuvarande ekonomiska belägenhet utesluter möjligheten att uppehålla dess verksamhet på ett med denna konstanstalts uppgift och traditioner värdigt sätt. Under sådana förhållanden kan man förutse att, vare sig operaverksamheten skulle alldeles upphöra eller ock föra en endast tynande tillvaro, den personal, som, då det nya operahuset blir färdigt, finnes att tillgå, ej kan motsvara de billigaste fordringar. Det blir därför en tvingande nödvändighet att ställa Kgl. operans verksamhet under byggnadsåren i ekonomiskt hänseende fullt oberoende för att derigenom förhindra splittring af den nuvarande personalen samt bereda möjlighet till uppfostrande af nya krafter. För att till Kgl. operans nuvarande bidrag erhålla den tillökning, som efter noggrann beräkning visat sig vara alldeles nödvändig för de närmaste åren, anser sig den tillförordnade direktionen, då andra hjälpkällor ej stå till buds, kunna med tillförsigt vända sig till den konstälskande allmänheten, som redan förr vid operan hotande kriser visat sig både vilja och kunna räddande träda emellan.

Anteckningslistor äro tillgängliga i Kgl. operans kansli. På dessa subskriptionslistor för betryggandet af operans verksamhet för de fyra närmaste åren har konungen tecknat sig för 10,000 kronor och kronprinsen samt

prinsarne Carl och Eugen för hvardera 1,000 kronor, allt pr år.

Kgl. operan, som i dag ger en repris af Oberon med fru Östberg som Rezia och fröken Wolf för första gången i Fatimas rol, har [för närmaste tiden på repertoaren »Romeo och Julia» med herr Alarik Uggla, debuterande som Mercutio, samt »Skrifvar-kungen» och gifver nästa lördag första symfonikonserten.

Maria Arlberg-Neruda tillkännagifver i en annons å sista sidan, att hon fortfarande undervisar i violinspelning. Vi vilja särskildt påpeka tillfället för idkare af violinspelet att få åtnjuta undervisning af en så utmärkt konstnärinna.

Hr Ragnar Grevillius, som bekant förut anställd vid vår k. opera och som sedan, under ett par års vistelse i London, der gifvit sångundervisning, såväl privat som i offentliga läroanstalter, har börjat gifva sånglektioner härstädes, hvarom en annons i dagens nummer upplyser. Hr Grevillius har efter sin återkomst till hemlandet gjort sig bekant som konsertsångare och bör kunna praktiskt undervisa genom eget sångföredrag.

Väntade musikstorheter. Den verldsberömda amerikanska sångerskan *Minnie Hauck* lär i höst komma att konserterä här, för första gången i Sverige. Hon är gift med greve Hartegg, som personligen varit här för att förbereda hennes ankomst. Greve H. säges tillhöra Österrikes högsta societet.

Teresa Carreño, den utmärkta pianisten, som under förra säsongen entusiastmerade Stockholms musikverld, lär vara att hitfövänta på nyåret.

Hr Algot Lange skall, enl. danska Nationaltidende, i denna månad uppträda som gäst å k. operan härstädes.

Musikföreningen, som fortsätter sin verksamhet, ämnar under denna säsong utföra Rubinsteins »Babels torn», andlig opera i en akt, samt Haydns »Årstiderna».

Till sekreterare vid k. operan efter bibliotekarien Frith. Cronhamn, som lemnat denna befattning, har antagits hr L. Em. Nilsson, som förut innehått samma tjänst vid Göteborgs teatrar,

Vigde. Operasångaren Mikael Bratbost har under förra månaden härstädes ingått äktenskap med skådespelerkan fröken Agnes Anderson.

Fröken Gerda Fock från Höfverö i Vestergötland har i sept. haft bröllop med tyske operasångaren Max Freund-Waldau, för närvarande förste bariton vid hofteatern i Altenburg. Hr Freund-W. har studerat musik och dramatisk konst i Berlin och sedan med framgång debuterat i Breslau. Hans maka har efter slutade musikstudier i Stockholm fortsatt sådana vid K. Hochschule i Berlin, hufvudsakligen egnande sig

åt pianospel och musikteori, och har medverkat vid flera privatkonserter i Berlin, Dresden och Wien.

Märta Petrini, den omtyckta svenska sångerskan, som länge vistats för studier i Paris, har återkommit på besök till hemlandet. Hon lär komma att i höst göra en konsertturné genom Sverige och tillträder 1 jan. engagement vid Théâtre lyrique i Paris.

Göteborg. Teatersäsongen började här d. 25 sept. Den 29:de uppfördes »Miss Helyette» med fru Lundberg i titelrollen, hvilken deri vann stort bifall.

Obs! Notiser från grannländerna och utlandet, komma att af brist på utrymme, först i nästa nummer intagas.

Resp. Tidningsredaktioner.

eller musikvänner i landsortsstäderna anmodas att till Svensk Musiktidnings Expedition insända tidningsnummer med program för konserter och teaterföreställningar med musik eller andra märkligare musikaliska notiser, på det vår enda musiktidning skall kunna redogöra för musiklivet i vårt land äfven utom hufvudstaden.

Redaktionen.

Resp. prenumeranter

i hufvudstaden, hvilka vid flyttningstiden ändra bostad eller icke anträffats vid förra numrets utskickning, torde anmäla sådant jemte ny adress till tidningsbudet eller skriftligen å Expeditionen, Olofsgatan 1.

Redaktionen.

För hvarje musikaliskt hem rekommenderas

SVENSK MUSIKTIDNING,

Nordiskt musikblad, 12:te årg., innehållande populär läsning i musikaliska ämnen, instruktiva artiklar om musikundervisning etc., biografier med porträtter, följetonger, notiser om musikverldens tilldragelser m. m.

Tidningens årsprenumeranter erhålla **musikbilagor**, (omkring 14 sidor) af god och lätt utförbar **sång- och pianomusik**. Tidningen utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.); Pris pr år 5 kronor. Prenumeration sker direkt hos Redaktionen Olofsgatan 1, i bok- och musikhandeln; för landsorten bäst å posten.

OBS! I n:o 1—12 Porträtter af **Erik Åkerberg, Anna Karlsohn, Edvard Grieg, Annette Essipoff, Am. Ponchielli, Emma Holmstrand, Georgina Sommelius-Bottero, Aulinska kvartetten, A. Sullivan, Ole Olsen, V. Pasqualis, Dina Edling**; med n:o 6 musikbilaga inneh.: pianostycken af **Emil Sjögren, A. M. Myrberg, Erik Åkerberg** och **Adr. Dahl**, visa af **Ludv. Norman**.

Skandinaviska Orgelfabrikens Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten enhälligt vittorade för att vara de bästa i Norden tillverkade. Prisbelönte i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Sångare och Sångerskor!

Inöfning af sånger och sångpartier, afseende god tonbildning och deklamation samt smakfullt föredrag meddelas **Olofsgatan 1, öfver gården 1 tr. upp.**

Anmälning kl. 9—10 f. m.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 1/2 9—1/2 10 f. m. och 12—1 e. m.

Frans J. Huss.

Läs!

Hvar och en sin egen fotograf!

Mot insändande af kr. 5 sänder jag fraktfritt till alla platser i Sverige en mycket praktisk **Fotografapparat**, med hvilken **en hvar** utan förkunskap kan utföra verkligt vackra och goda fotografier 6 × 10 ctm. stora. Apparaterna lemnas under **garanti** med bruksanvisning.

Aug. Anderson,

Fabrik af fotografiska apparater.

Dickmandsgade N:o 2,
Kristiania (Norge).

Hrr Bokhandlare i landsorten som ännu icke inbetalt Sv. Musiktidnings saldo för 1891, anmodas göra detta med omgående.

Redaktionen.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! Hufvuddepot för Blüthners verldsberömda Flyglar, samt Rönnischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Mäster-Samuelsgatan 35.

Ragnar Grevillius

meddelar

Sångundervisning.

Närmare upplysningar hvarje dag kl. 2—3 e. m.

N. Kungstensgatan 37, nedra botten.

I Violinspelning

meddelas undervisning af

Marie Arlberg-Neruda.

Karlaplan 8, 1 tr. upp.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos P. Herzog, Malm-skilnadsgatan 54.

Innehåll: Gioachino Rossini (med porträtt). — En ny biografi öfver Richard Wagner. — En tusenkunstnär af ——. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.